

యోగ ర్షస్త

ః శ్రీ గురు పూర్ణాంశు ॥
గురుర్భహ్య గురుర్యష్టః, గురుర్వేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్పాష్టాత్ పరం బ్రహ్మ, తప్సై శ్రీగురవే నమః ॥

ః శ్రీనివాసు పూర్ణాంశు ॥
వేంకటేశః శ్రీనివాసః, లక్ష్మీపతిరనామయః ॥
అమృతాంశో జగద్వంద్యః, గోవిందశ్శాశ్వతః ప్రభుః ॥

ః పతంజలి పూర్ణాంశు ॥
యోగేన చిత్తస్య పదేన వాచాం, మలం శరీరస్య చ వైద్యకేన ॥
యోఽపాకరోత్తం ప్రవరం మునీనాం, పతంజలిం ప్రాంజలిరానతోస్మి ॥

నమో హిరణ్యగర్భాదిభ్యః, యోగ విద్యాసంప్రదాయ కర్తృభ్యః, ।
వంశర్షిభ్యః, నమో మహాభ్యః, నమో గురుభ్యః ॥

యోగదర్శనం తుతచనం - లుహ్నాశ్తీ కుశ్మా విష్ణువిథ శర్ణు నాలచే పూరంధం

ః శ్రీశ్మిష్ట పూర్ణాంశు ॥
వసుదేవసుతం దేవం, కంసచాణూరమర్దనమ్ ।
దేవకీపరమానందం, కృష్ణం వందే జగద్గురుమ్ ॥

ః శ్రీ గోత్ర పూర్ణాంశు ॥
సర్వోపనిషదోగావః, దోగ్ం గోపాలనందనః ।
పార్థ వత్సస్పుధీర్భీక్తా, దుగ్ధం గీతామృతం మహాత్ ॥

॥ అందు, శ్రీమద్భగవట్టతాసు, ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మవిద్యాయాయా, యోగ్యశాస్త్రములు, శ్రీకృష్ణార్జును సంపాదించి అర్జును నిషేధించి నాము ప్రథమా-ధ్యాయములు ॥

శ్రీతర్పిల్లి క్షమించ -

ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సువః ।

మామకాః పాండవాశ్రైవ కిమకుర్వత సంజయ ॥

॥ 1-1 ॥

సంజయ క్షమించ -

దృష్టౌ తు పాండవానీకం వ్యాధం దుర్యోధనస్తదా ।

ఆచార్యముపసంగమ్య రాజు వచనమబ్రహ్మిత్ ॥

॥ 1-2 ॥

పశ్యేతాం పాండుపుత్రాణామ్ ఆచార్య మహాతీం చమూం ।

వ్యాధాం ద్రుపదపుత్రైణ తవ శిష్యైణ ధీమతా ॥

॥ 1-3 ॥

అత్ర శూరా మహేష్వాసాః భీమార్జునసమా యుధి ।

యుయుధానో విరాటశ్చ ద్రుపదశ్చ మహారథః ॥

॥ 1-4 ॥

ధృష్టకేతుశ్చేకితానః కాశిరాజశ్చ వీర్యవాన్ ।

పురుజిత్పుంతిభోజశ్చ శైబ్యశ్చ నరపుంగవః ॥

॥ 1-5 ॥

యుధామన్యశ్చ విక్రాంతః ఉత్తమౌజాశ్చ వీర్యవాన్ ।

సాభద్రో ద్రోషదేయశ్చ సర్వ ఏవ మహారథః ॥

॥ 1-6 ॥

అస్మాకం తు విశిష్టౌ యే తాన్నిబోధ ద్విజోత్తము ।

నాయకా మమ సైన్యస్య సంజ్ఞార్థం తాప్రువీమి తే ॥

॥ 1-7 ॥

భవాన్మిష్టుశ్చ కర్కాశ్చ కృపశ్చ సమితింజయః ।

అశ్వత్థామా వికర్కాశ్చ సౌమదత్తిస్తుధైవ చ ॥

॥ 1-8 ॥

అన్యే చ బహవశ్వారాః మదర్థే త్వక్కజీవితాః ।

నానాశప్రపంపారణాః సర్వే యుద్ధవిశారదాః ॥

॥ 1-9 ॥

అపర్యాప్తం తదస్మాకం బలం భీష్మాభిరక్షితం ।

పర్యాప్తం త్విదమేతేషాం బలం భీమాభిరక్షితం ॥

॥ 1-10 ॥

అయనేషు చ సర్వేషు యథాభాగమవస్థితాః ।

భీష్మేవాభిరక్షంతు భవంతస్మర్వ ఏవ హి ॥

॥ 1-11 ॥

తస్య సంజనయవ్వర్షం కురువృద్ధః పితామహః ।

సింహాదం వినద్యోచ్చేః శంఖం దధౌ ప్రతాపవాన్ ॥

॥ 1-12 ॥

తతశ్శంఖాశ్చ భేర్యశ్చ పణవానకగోముఖాః ।

సహసైవాభ్యహన్యంత స శబ్దస్తములోఽభవత్ ॥

॥ 1-13 ॥

తతశ్శైష్టైర్వాయైర్యక్తే మహాతి స్యందనే స్థితో ।

మాధవః పాండవశ్చైవ దివ్యో శంఖో ప్రదధ్నతుః ॥

॥ 1-14 ॥

పాంచజన్యం హృషికేశః దేవదత్తం ధనంజయః ।

పౌండ్రం దధౌ మహోశంఖం భీమకర్మా వృకోదరః ॥

॥ 1-15 ॥

అనంతవిజయం రాజు కుంతీపుత్రో యుధిష్ఠిరః ।

నకులస్వహదేవశ్చ సుఘోషమణిపుష్టకో ॥

॥ 1-16 ॥

కాశ్యశ్చ పరమేష్యాపః శిఖండీ చ మహోరథః ।

ధృష్టద్యుమ్మో విరాటశ్చ సాత్యకిశ్చాపరాజితః ॥

॥ 1-17 ॥

ద్రుపదో ద్రోపదేయశ్చ సర్వశః పృథివీపతే ।

సౌభద్రశ్చ మహోబాహుః శంఖాన్ దధ్నుః పృథక్ పృథక్ ॥

॥ 1-18 ॥

స ఘోషో ధార్తరాష్ట్రోణాం హృదయాని వ్యదారయత్ ।

నభశ్చ పృథివీం చైవ తుములో వ్యమనాదయన్ ॥

॥ 1-19 ॥

అథ వ్యవస్థితాన్ దృష్టౌ ధార్తరాష్ట్రోన్ కపిధ్వజః ।

ప్రవృత్తే శప్తసంపాతే ధనురుద్యమ్య పాండవః ॥

॥ 1-20 ॥

అర్ణున ఉపిషత్ -

హృషికేశం తదా వాక్యమిదమాహ మహిపతే ।

సేనయోరుభయోర్గుధ్యే రథం స్థాపయ మేం చ్యత ॥

॥ 1-21 ॥

యావదేతాన్నిరీక్షేఽహం యోద్ధుకామానవస్థితాన్ ।

కైర్గుయా సహ యోద్ధువ్యమ్ అస్మిన్ రణసముద్యమే ॥

॥ 1-22 ॥

యోత్స్యమానానవేక్షేఽహం య ఏతేఽత్ర సమాగతాః ।

ధార్తరాష్ట్రస్య దుర్భద్యేః యుద్ధే ప్రియచికీర్షవః ॥

॥ 1-23 ॥

సంజయు శివివ్ -

ఏవముక్తో హృషికేశః గుడాకేశేన భారత ।

సేనయోరుభయోర్గుధ్యే స్తాపయిత్వా రథోత్తమం ॥ || 1-24 ||

భీష్మదోణాప్రముఖతః సర్వేషాం చ మహీక్షితాం ।

ఉంచ పార్థ పశ్యేతాన్ సమవేతాన్మర్గరూనితి ॥ || 1-25 ||

తత్రాపశ్యత్ స్థితాన్ పార్థః పిత్రానథ పితామహోన్ ।

ఆచార్యాన్ మాతులాన్ బ్రాత్రాన్ పుత్రాన్ పౌత్రాన్ సభీంస్తథా ॥ || 1-26 ||

శ్వషురాన్ సుహృదశ్శైవ సేనయోరుభయోరపి ।

తాన్ సమీక్ష్య స కొంతేయః సర్వాన్ బంధువవస్తితాన్ ॥ || 1-27 ||

అర్ణువు శివివ్ -

కృపయా పరయావిష్టః విషీదన్నిదమబ్రావిత్ ।

దృష్టేష్టమం స్వజనం కృష్ణ యుయుత్సుం సముపస్తితం ॥ || 1-28 ||

సీదంతి మమ గాత్రాణి ముఖం చ పరిశుష్యతి ।

వేపధుశ్చ శరీరే మే రోమహర్షశ్చ జాయతే ॥ || 1-29 ||

గాండీవం ప్రంసతే హస్తాత్ త్వక్కైవ పరిదహ్యతే ।

న చ శక్మోమ్యవస్తాతుం బ్రఘమతీవ చ మే మనః ॥ || 1-30 ||

నిమిత్తాని చ పశ్యామి విపరీతాని కేశవ ।

న చ శ్రేయో_నుపశ్యామి హత్వా స్వజనమాహవే ॥ || 1-31 ||

న కాంక్షే విజయం కృష్ణ న చ రాజ్యం సుఖాని చ ।

కిం నో రాజ్యేన గోవింద కిం భోగ్రౌర్జివితేన వా ॥ || 1-32 ||

యేషామర్థే కాంక్షితం నః రాజ్యం భోగాస్ముఖాని చ ।

త ఇమే_వస్తితా యుద్ధే ప్రాణాంస్త్యక్త్వ ధనాని చ ॥ || 1-33 ||

ఆచార్యః పితరః పుత్రాః తథైవ చ పితామహః ।

మాతులాశ్వషురాః పౌత్రాః శ్యాలాస్పుంబంధినస్తథా ॥ || 1-34 ||

ఏతాన్న హంతుమిచ్ఛామి స్నుతోఽపి మధుసూదన ।

అపి త్రైలోక్యరాజ్యస్య హేతోః కిం ను మహీకృతే ॥ || 1-35 ||

నిహత్య ధార్తరాష్ట్రాన్వః కా ప్రీతిస్యాజ్జనార్దన ।

పాపమేవాశ్రయేదస్మాన్ హత్యేతానాతతాయునః ॥ || 1-36 ||

తస్మాన్నార్థ వయం హంతుం ధార్తరాష్ట్రాన్ స్వబాంధవాన్ ।

స్వజనం హి కథం హత్య మఖినస్యాము మాధవ ॥ || 1-37 ||

యద్యప్యేతే న పశ్యంతి లోభోపహతచేతసః ।

కులక్షయకృతం దోషం మిత్రద్రోహౌ చ పాతకం ॥ || 1-38 ||

కథం న జ్ఞేయమస్మాభిః పాపాదస్మాన్నివర్తితుం ।

కులక్షయకృతం దోషం ప్రపశ్యధ్యిర్జనార్దన ॥ || 1-39 ||

కులక్షయే ప్రణశ్యంతి కులధర్మస్మనాతనాః ।

ధర్మై నష్టై కులం కృత్మమ్ అధరోగై భిభవత్యత ॥ || 1-40 ||

అధర్మాభిభవాత్పూష్ట ప్రదుష్యంతి కులస్మియః ।

ప్రీషు దుష్టాసు వార్ష్ణ్యేయ జాయతే వర్ణసంకరః ॥ || 1-41 ||

సంకరో నరకాయైవ కులఫ్స్మానాం కులస్య చ ।

పతంతి పితరో హ్యాషాం లుప్తపిండోదక్రియాః ॥ || 1-42 ||

దోషైర్తైః కులఫ్స్మానాం వర్ణసంకరకారకైః ।

ఉత్సాద్యంతే జాతిధర్మాః కులధర్మశ్చ శాశ్వతాః ॥ || 1-43 ||

ఉత్సుకులధర్మశాం మనుష్యశాం జనార్దన ।

నరకే నియతం వాసః భవతీత్యనుషుషుమ ॥ || 1-44 ||

అహో బత మహత్యాపం కర్మం వ్యవసితా వయం ।

యద్రాజ్యసుఖలోభేన హంతుం స్వజనముద్యతాః ॥ || 1-45 ||

యది మామప్రతీకారమ్ అశప్తం శప్తపాణాయః ।

ధార్తరాష్ట్రా రణే హన్యః తన్నే క్షేమతరం భవేత్ ॥ || 1-46 ||

సంజయ శాఖ -

ఏవముక్యర్జునస్యంభేయ రథోపస్త ఉపావిశత్ |

ఏస్యజ్య సశరం చాపం శోకసంవిగ్నమానసః ||

॥ 1-47 ॥

॥ ఆతి, శ్రీమద్భగవటీతాసు, ఉపసంఖ్యు, బ్రహ్మవిద్యాయాయార, యోగశాస్త్ర, శ్రీకృష్ణర్జున సురవాదే, అర్థునవిష్ణుదయోగిశ నాము పుఢ్మో-ధ్యాయుః ॥

॥ అథ, శ్రీమద్భగవటీతాసు, ఉపసంఖ్యు, బ్రహ్మవిద్యాయాయార, యోగశాస్త్ర, శ్రీకృష్ణర్జున సురవాదే, నామం బ్యాతియో-ధ్యాయుః ॥

సంజయ శాఖ -

తం తథా కృపయావిష్టమ్ అశ్రుపూర్ణాకులేషణం |

విషీదంతమిదం వాక్యమ్ ఉవాచ మధుసూదనః ||

॥ 2-1 ॥

శ్రీభగ్వవైసువిచ -

కుతస్య కశ్యలమిదం విషమే సముపస్థితం |

అనార్యజప్తమస్వర్గమ్ అకీర్తికరమర్జున ||

॥ 2-2 ॥

క్షేబ్యం మా స్నే గమః పార్థ నైతత్త్వయుయపద్యతే |

క్షుద్రం హృదయదౌర్ఘల్యం త్వక్షోత్తిష్ఠ పరంతప ||

॥ 2-3 ॥

అర్జున శాఖ -

కథం భీష్మమహం సంభేయ ద్రోణం చ మధుసూదన |

ఇషుభిః ప్రతియోత్సామి పూజార్థావరిసూదన ||

॥ 2-4 ॥

గురూనహత్వా హి మహామభావాన్పాహాపాహాపా

శ్రేయో భోక్తుం బైక్ష్యమపీహ లోకే |

హత్వార్థకామాంస్తు గురూనిప్రావ

భుంజీయ భోగాన్ రుధిరప్రదిగ్ంాన్ ||

॥ 2-5 ॥

న చైతద్వ్యద్వై: కతరన్నో గరీయః

యద్వా జయేమ యది వా నో జయేయుః |

యానేవ హత్వా న జిజీవిషాముః

తేఉవస్థితాః ప్రముఖే ధార్తరాష్ట్రాః ||

॥ 2-6 ॥

కార్యాదోషోపహతస్వభావః
 పృచ్ఛామి త్వం ధర్మశమ్యాడచేతాః ।
 యచ్ఛేయస్నాన్విజ్ఞతం బ్రూహి తన్నై
 శిష్యస్తేతుహం శాధి మాం త్వం ప్రపన్నం ॥

॥ 2-7 ॥

న హి ప్రపశ్యామి మమాపమద్యాత్
 యచ్ఛేకముచ్ఛేషణమిందియాణాం ।
 అవస్య భూమావసపత్నమృద్ధం
 రాజ్యం సురాణామపి చాధిపత్యం ॥

॥ 2-8 ॥

సంజీవు ఛావైచ -

ఏవముక్కొ హృషీకేశం గుడాకేశః పరంతప ।
 న యోత్స్య ఇతి గోవిందమ్ ఉక్కొ తూష్ణిం బభూవ హ ॥
 తమువాచ హృషీకేశః ప్రహసన్నివ భారత ।
 సేనయోరుభయోర్గుధ్యే విషీదంతమిదం వచః ॥

॥ 2-9 ॥

అశోచ్యానవ్యశోచస్యం ప్రజ్ఞావాదాంశ్చ భాషసే ।
 గతాసూనగతాసూంశ్చ నానుశోచంతి పండితాః ॥
 న త్వేవాహం జాతు నాసం న త్వం నేమే జనాధిపాః ।
 న చైవ న భవిష్యామః సర్వే వయమతః పరం ॥

॥ 2-11 ॥

దేహినోతుస్మిన్యథా దేహో కౌమారం యౌవనం జరా ।
 తథా దేహంతరప్రాప్తిః ధీరప్తత న ముహ్యతి ॥
 మాత్రాస్పర్శాస్తు కౌంతేయ శీతోష్ణసుఖదుఃఖదాః ।
 ఆగమాపాయునోతునిత్యాః తాంస్తుతిక్షస్వ భారత ॥

॥ 2-12 ॥

ఆగమాపాయునోతునిత్యాః తాంస్తుతిక్షస్వ భారత ॥

॥ 2-13 ॥

యం హి న వ్యధయంత్యేతే పురుషం పురుషర్భ
 సమదుఃఖసుఖం ధీరం సోతుమృతత్వాయ కల్పతే ॥

॥ 2-14 ॥

యం హి న వ్యధయంత్యేతే పురుషం పురుషర్భ
 సమదుఃఖసుఖం ధీరం సోతుమృతత్వాయ కల్పతే ॥

॥ 2-15 ॥

నాసతో విద్యతే భావః నాభావో విద్యతే సతః ।

ఉభయోరపి దృష్టో_త్వః త్వనయోస్తత్యరర్థిభిః ॥

॥ 2-16 ॥

అవినాశి తు తద్విధి యేన సర్వమిదం తతం ।

వినాశమవ్యయస్యాస్య న కశ్చిత్కర్తుమర్హతి ॥

॥ 2-17 ॥

అంతవంత ఇమే దేహః నిత్యస్యాక్షారీరిణః ।

అనాశినో_ప్రమేయస్య తస్మాద్యధ్యస్య భారత ॥

య ఏనం వేత్తి హంతారం యజ్ఞేనం మన్యతే హతం ।

ఉభో తో న విజానీతః నాయం హంతి న హన్యతే ॥

న జాయతే ఖ్రియతే వా కదాచిత్

నాయం భూత్వా భవితా వా న భూయః ।

అజో నిత్యశ్శాశ్వతో_యం పురాణః

న హన్యతే హన్యమానే శరీరే ॥

॥ 2-20 ॥

వేదావినాశినం నిత్యం య ఏనమజమవ్యయం ।

కథం స పురుషః పాఢ కం ఫూతయతి హంతి కం ॥

॥ 2-21 ॥

వాసాంసి జీర్లాని యథా విహాయ

నవాని గృహ్ణతి నరో_పరాణి ।

తథా శరీరాణి విహాయ జీర్లాని

అన్యాని సంయతి నవాని దేహి ॥

॥ 2-22 ॥

వైనం చిందంతి శస్త్రాణి వైనం దహతి పావకః ।

న చైనం క్లేదయంత్యాపః న శోషయతి మారుతః ॥

॥ 2-23 ॥

అచ్ఛేద్యో_యమదాపెశ్యో_యమ్ అల్కేద్యో_శోష్య ఏవ చ ।

నిత్యస్సర్వగతస్మాణః అచలో_యం సనాతనః ॥

॥ 2-24 ॥

అవ్యక్తో_యమచింత్యో_యమ్ అవికార్యో_యముచ్యతే ।

తస్మాదేవం విదిత్యేనం నామశోచితుమర్హసి ॥

॥ 2-25 ॥

అథ చైనం నిత్యజాతం నిత్యం వా మన్యసే మృతం ।
 తథాపి త్వం మహాబాహెలా నైవం శోచితుమర్హసి ॥ ॥ 2-26 ॥
 జాతస్య హి ధ్రువో మృత్యుః ధ్రువం జన్మ మృతస్య చ ।

తస్కుదపరిషోభ్యోత్సై న త్వం శోచితుమర్హసి ॥ ॥ 2-27 ॥
 అవ్యక్తాదీని భూతాని వ్యక్తమధ్యాని భారత ।
 అవ్యక్తనిధనాన్యేవ తత్త కా పరిదేవనా ॥ ॥ 2-28 ॥

ఆశ్చర్యవత్పుశ్యతి కశ్చిదేనమ్
 ఆశ్చర్యవద్వదతి తథైవ చాన్యః ।
 ఆశ్చర్యవచ్ఛేనమన్యశ్చోతి
 ప్రత్యాప్యేనం వేద న చైవ కశ్చిత్ ॥ ॥ 2-29 ॥

దేహి నిత్యమవధ్యోత్యం దేహి సర్వస్య భారత ।
 తస్కుత్స్వర్యాణి భూతాని న త్వం శోచితుమర్హసి ॥ ॥ 2-30 ॥
 స్వధర్మమి చావేష్య న వికంపితుమర్హసి ।

ధర్మాది యుద్ధాచ్ఛేయోత్యత్ క్షత్రియస్య న విద్యతే ॥ ॥ 2-31 ॥
 యదృచ్ఛయా చోపపన్నం స్వర్గద్వారమపావుతం ।
 సుఖినః క్షత్రియః పార్థ లభంతే యుద్ధమీదృశం ॥ ॥ 2-32 ॥

అథ చేత్యమిమం ధర్మం సంగ్రామం న కరిష్యసి ।
 తతస్మిదర్మం కీర్తిం చ హిత్య పాపమవాప్యసి ॥ ॥ 2-33 ॥

అకీర్తిం చాపి భూతాని కథయిష్యంతి తేత్తువ్యయాం ।
 సంభావితస్య చాకీర్తిః మరణాదతిరిచ్యతే ॥ 2-34 ॥
 భయాద్రణాదుపరతం మంస్యంతే త్యాం మహారథాః ।
 యేషాం చ త్వం బహుమతః భూత్య యస్యసి లాఘువం ॥ ॥ 2-35॥

అవాచ్యవాదాంశు బహున్ వదిష్యంతి తవాహితాః ।
 నిందంతస్తవ సామర్థ్యం తతో దుఃఖతరం ను కిం ॥ ॥ 2-36 ॥

హతో వా ప్రాప్నుసి స్వర్గం జిత్యా వా భోజ్యసే మహిం ।

॥ 2-37 ॥

తస్మాదుత్తిష్ఠ కొంతేయ యుద్ధాయ కృతనిశ్చయః ॥

సుఖదుఃఖే సమే కృత్యా లాభాలాభో జయాజయో ।

తతో యుద్ధాయ యుజ్యస్వ వైవం పాపమవాప్నుసి ॥

॥ 2-38 ॥

ఏషా తే_భిహితా సాంఖ్యే బుద్ధిర్యోగే త్విమాం శృణు ।

బుద్ధ్య యుక్తో యయా పార్థ కర్మబంధం ప్రహస్యసి ॥

॥ 2-39 ॥

నేహభిక్రమనాశో_ఉ_స్తి ప్రత్యవాయో న విద్యతే ।

స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే మహాతో భయాత్ ॥

॥ 2-40 ॥

వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిః ఏకేహ కురునందన ।

బహుశాఖా హ్యవంతాశ్చ బుద్ధయో_వ్యవసాయినాం ॥

॥ 2-41 ॥

యామిమాం పుష్పితాం వాచం ప్రవదంత్యవిష్ణుతః ।

వేదవాదరతాః పార్థ నాన్యద్స్తుతి వాదినః ॥

॥ 2-42 ॥

కామాత్మానస్మృగపరాః జన్మకర్మఫలప్రదాం ।

క్రియావిశేషబహులాం భోగైశ్వర్యగతిం ప్రతి ॥

॥ 2-43 ॥

భోగైశ్వర్యప్రసక్తానాం తయాపహృతచేతసాం ।

వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిః సమాధౌ న విధియతే ॥

॥ 2-44 ॥

త్రైగుణ్యవిషయా వేదాః నిష్టైగుణ్యో భవార్షన ।

నిర్వింద్యో నిత్యసత్యస్థః నిర్యోగక్షేమ ఆత్మవాన్ ॥

॥ 2-45 ॥

యావానర్థ ఉదపానే సర్వతస్మంపుతోదకే ।

తావాన్యర్యేషు వేదేషు బ్రాహ్మణాస్య విజానతః ॥

॥ 2-46 ॥

కర్మణ్యేవాధికారస్తే మా ఘలేషు కదాచన ।

మా కర్మఫలహేతుర్భూః మా తే సంగో_స్యకర్మణి ॥

॥ 2-47 ॥

యోగస్థః కురు కర్మణి సంగం త్వయ్యా ధనంజయ ।

సిద్ధ్యసిద్ధ్యేస్యమో భూత్యా సమత్వం యోగ ఉచ్యతే ॥

॥ 2-48 ॥

దూరేణ హ్యవరం కర్గై బుద్ధియోగాధ్వనంజయ |
బుద్ధౌ శరణమన్యిచ్ఛ కృపణాః ఫలహేతవః ||

|| 2-49 ||

బుద్ధియుక్తో జహాతిహ ఉభే సుకృతదుష్టుతే |
తస్మాద్యోగాయ యుజ్యస్వ యోగః కర్గైసు కౌశలం ||

|| 2-50 ||

కర్గైజం బుద్ధియుక్తా హి ఫలం త్యక్త్యా మనీషిణాః |
జన్మబంధవినిర్ముక్తాః పదం గచ్ఛంత్యనామయం ||

|| 2-51 ||

యదా తే మోహకలిలం బుద్ధిర్వ్యతితరిష్యతి |
తదా గంతాసి నిర్వేదం శ్రోతవ్యస్య శ్రుతస్య చ ||
శ్రుతివిప్రతిష్ఠన్నా తే యదా స్థాస్యతి నిశ్చలా |
సమాధావచలా బుద్ధిః తదా యోగమవాస్యసి ||

|| 2-52 ||

అర్ణున్ ఉఛిత -

స్థితప్రజ్ఞస్య కా భాషా సమాధిస్థస్య కేశవ |
స్థితధీః కిం ప్రభాషేత కిమాసిత ప్రజేత కిం ||

|| 2-54 ||

శ్రీభగ్విస్తువిష్ణువే -

ప్రజహతి యదా కామాన్ సర్వాన్ పార్థ మనోగతాన్ |

|| 2-55 ||

ఆత్మన్యేవాత్మనా తుష్టః స్థితప్రజ్ఞస్తదోచ్యతే ||

దుఃఖేష్యమద్వగ్నమనాః సుఖేషు విగతస్ముహః |

వీతరాగభయక్రోధః స్థితధీరున్నిరుచ్యతే ||

|| 2-56 ||

యస్పర్యత్రానభిస్నేహః తత్త్రాప్య శుభాశుభం |

|| 2-57 ||

నాభినందతి న ద్వేషి తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్టితా ||

యదా సంహరతే చాయం కూర్మైంగానీవ సర్వశః |

|| 2-58 ||

ఇంద్రియాణీంద్రియార్థేభ్యః తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్టితా ||

విషయా వినివర్తంతే నిరాహారస్య దేహినః |

రసవర్జం రసోఽప్యస్య పరం దృష్ట్యా నివర్తతే ||

|| 2-59 ||

యతతో హ్యసి కౌంతేయ పురుషస్య విషశ్చితః |

|| 2-60 ||

ఇంద్రియాణి ప్రమాధీని హరంతి ప్రసభం మనః ||

తాని సర్వాణి సంయమ్య యుక్త అసీత మత్పురః ।
వశే హి య్యేంద్రియాణి తస్య ప్రజ్జా ప్రతిష్టితా ॥
ధ్యాయతో విషయాన్ పుంసః సంగైష్టమాపజాయతే ।

॥ 2-61 ॥

సంగాత్పంజాయతే కామః కామాత్రోగ్రథో ఉభిజాయతే ॥

॥ 2-62 ॥

క్రోధాధ్యవతి సమౌగ్రహః సమౌగ్రహోత్ స్ఫుతివిభ్రమః ।

॥ 2-63 ॥

స్ఫుతిభ్రంశాద్యధ్యినాశః బుద్ధినాశాత్ప్రణాశ్యతి ॥

రాగద్వేషవిముక్తేస్తు విషయానింద్రియైశ్వరన్ ।

ఆత్మవశ్యేర్విధేయాత్మ ప్రసాదమధిగచ్ఛతి ॥

॥ 2-64 ॥

ప్రసాదే సర్వదుఃఖానాం హానిరస్యపజాయతే ।

ప్రసన్నచేతసో హ్యాపు బుద్ధిః పర్యవతిష్ఠతే ॥

॥ 2-65 ॥

నాస్తి బుద్ధిరయుక్తస్య న చాయుక్తస్య భావనా ।

న చాభావయతశ్శాంతిః అశాంతస్య కుతస్యఖం ॥

॥ 2-66 ॥

ఇంద్రియానాం హి చరతాం యన్ననో ఉనువిధీయతే ।

తదస్య హరతి ప్రజ్జాం వాయుర్వావమివాంభసి ॥

॥ 2-67 ॥

తస్మాద్యస్య మహాబాహేతా నిగ్యహితాని సర్వశః ।

ఇంద్రియాణీంద్రియార్థేభ్యః తస్య ప్రజ్జా ప్రతిష్టితా ॥

॥ 2-68 ॥

యా నిశా సర్వభూతానాం తస్యం జాగర్తి సంయమీ ।

యస్యం జాగ్రతి భూతాని సా నిశా పశ్యతో మునేః ॥

॥ 2-69 ॥

ఆపూర్వమామచలప్రతిష్ఠం

సముద్రమాపః ప్రవిశంతి యద్వాత్ ।

తద్వత్సామా యం ప్రవిశంతి సర్వే

స శాంతిమాప్స్తితి న కామకామీ ॥

॥ 2-70 ॥

విహాయ కామాన్యస్పర్శాన్ పుమాంశ్వరతి నిస్ముహః ।

నిర్గుమో నిరహంకారః స శాంతిమధిగచ్ఛతి ॥

॥ 2-71 ॥

ఏషా బ్రాహీనై స్థితిః పార్థ నైనాం ప్రాప్య విముహ్యతి ।

స్థిత్వాస్యమంతకాలేఉ పి బ్రహ్మనిర్వాణమృచ్ఛతి ॥

॥ 2-72 ॥

॥ అథ, శ్రీమత్స్వగుప్తిత్తీతాసు, ఉత్తమిత్తు, బ్రహ్మవిద్యాయాం, యోగికాస్త్రే,
శ్రీకృష్ణార్జున సంఖాదే, పాంభుయోగి నామ బ్యుతీయో-ధ్యాయః ॥

యత్ యోగేశ్వరః కృష్ణః యత్ పార్థో ధనుర్ధరః ।
తత్ శ్రీర్వజయో భూతి : ధ్రువానీతిర్మతిర్మతిర్మతిర్మతి ॥

॥ అథ షష్ఠి పూర్ణిమ ॥

యదక్షరపదబ్రహ్మం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్పర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమో2స్తు తే ॥

॥ అథ భగవత్పుర్వామ్ ॥

కాయేన వాచా మనసైప్రియైర్య బుధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్మభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్ సకలం పరమైన నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

॥ అథ లోకష్టేము పూర్ణిమ ॥

సర్వే భవస్తు సుఖినః సర్వే సస్తు నిరామయః ।
సర్వే భద్రాణి పశ్యస్తు మా కశ్చిత్ దుఃఖభాగ్యవేత్ ॥

॥ అథ మంగళమ్ ॥

శ్రీయః కాన్తాయ కల్యాణానిధయే నిధయే2ర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

ఔ ఔ ఔ